

OBILJEŽAVANJE 330. OBLJETINICE SMRTI J. A. KOMENSKOG U BRATISLAVI

Jan Amos Komenský je veliki europski i svjetski mislitelj-vizionar: filozof, znanstvenik, humanist, reformator, preporoditelj i, poglavito, pedagog, utemeljitelj novovjekog odgojno-školskog sustava i moderne pedagogijske znanosti. Rodio se u Nivnicama u Moravskoj, 28. ožujka 1592. godine, a umro je u Amsterdamu 15. studenog 1670. Jubilarne 2000. godine, koja označava veliki prijelaz iz drugoga u treće tisućljeće poslije Krista, navršilo se 330 godina od smrti Komenskog.

U povodu te obljetnice dva slovačka sveučilišta, Sveučilište J. A. Komenskog iz Bratislave i Sveučilište Konstantina Filozofa iz Nitre, organizirala su u Bratislavi, od 13. do 15. studenog 2000., međunarodni znanstveni skup: *Sveopća rasprava o poboljšanju ljudskih stvari i nasljedstvo J. A. Komenskog za treće tisućljeće.*

Sveopća rasprava o poboljšanju ljudskih stvari (De rerum humanorum emendatione consultatio catholica) veličanstveni je projekt i životno djelo **Komenskog** o sveopćoj preobrazbi čovjeka i ljudske zajednice. Imalo je sedam dijelova: opće buđenje za preobrazbu, opće osvještavanje svih u svemu, opća mudrost, opće odgajanje svih u svemu od začeća do smrti, opće sporazumijevanje, opća preobrazba i opći dogovor radi postizanja sveopćeg mira. S pomoću tog pansofijski (pansofija = sveopća mudrost) zasnovana projekta želio je ukloniti nesporazume među ljudima i narodima, onemogućiti zablude i poroke, uspostaviti opće razumijevanje, slogu i mir. Djelo obiluje vizionarskim idejama i vrijednostima koje mogu trasirati i osvjetljavati putove čovječanstva u treće tisućljeće.

Međunarodni znanstveni skup u Bratislavi organiziran je na vrlo visokoj razini. Najveće zasluge za to ima slovački komeniolog prof. Ph. Dr. **Jozef Pšenak**. U radu skupa sudjelovalo je oko 100 komeniologa i štovatelja djela **Komenskog** iz 11 zemalja: Slovačke, Češke, Francuske, Hrvatske, Japana, Kanade, Litve, Meksika, Njemačke, Poljske i Švedske.

Radilo se u plenumu i u dvije sekcije: sekciji za pedagogiju i sekciji za filozofiju, teologiju, povijest i politiku. U pedagoškoj sekciji izloženo je 17, a u sekciji za druga područja – 15 referata. Razmotrena su gotovo sva temeljna pitanja filozofije, teologije, pedagogije, društvenih i odgojnih reformi **J. A. Komenskog**.

Iz Hrvatske su na skupu, u sekciji za pedagogiju, podnijeta dva referata. Jedan je izložio autor ovoga teksta koji je predsjedavao i radom sekcije, a drugi su zajednički referirali dr. **Ilija Lavrnja** i dr. **Anita Klapan** iz Rijeke.

Za vrijeme rada skupa organizirana je ekskurzija u grad Modru, središte vinogradarstva i čuvene slovačke keramike. Sudionici su posjetili muzej slovačkog preporoditelja **Ljudevita Štúra**, pogone za izradu keramičkih proizvoda i srednju vinogradarsku školu. Treći dan su inozemni sudionici posjetili rektorat Sveučilišta u Bratislavi, gdje su vođeni razgovori o problemima i unapređivanju visokoga školstva.

U uvjerenju da će ideje Komenskog biti aktualne i poticajne i u stoljećima koja dolaze, skup je usvojio zaključke u obliku smjernica za preobrazbu i unaprjeđivanje odgoja i društvenih odnosa. Svi materijali su objavljeni u zborniku radova: *De rerum humanarum emendatione consultatio catholica a odkaz Jana Amosa Konenského pre tretie tisícročie*, Univerzita Komenského, Bratislava, 2001.

Ovaj informativni osvrt završavam zaključnim stavkom iz svoga referata *Odgojne vrijednosti i putokazi za treće tisućljeće*: J. A. Komenský je veličanstveni duh čovječanstva koji je i danas, 330 godina nakon smrti, vrlo aktualan i poticajan, a bit će to i u trećem tisućljeću. Njegovo učenje obilježava genijalno naslućivanje potreba i razvojnih intencija budućnosti. Gotovo proročki je, već u XVII. stoljeću, naznačio napredne pedagoške težnje nove epohe i široko trasirao cestu razvitka odgoja, školstva i znanosti o odgoju za buduća stoljeća pa i treće tisućljeće.

Ante Vukasović

OSAMDESETA OBLJETNICA PEDAGOŠKOG SEMINARA U BRATISLAVI

U Bratislavi, glavnom gradu Slovačke Republike, vrlo svečano je proslavljena 80. obljetnica osnivanja Pedagoškog seminara u sastavu tamošnjeg Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jana Amosa Komenskog. Tim povodom je 22. i 23. rujna 2003. organiziran međunarodni znanstveni skup: Razvitak pedagogije kao nastavne i znanstvene discipline u Slovačkoj. Organizatori su bili Odsjek za pedagogiju kao sljedbenik Pedagoškog seminara, matični Filozofski fakultet i Sveučilište J. A. Komenskog. Sudjelovalo je oko stotinu pedagoških stručnjaka i znanstvenika iz Slovačke i prijateljskih zemalja s kojima surađuje Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Bratislavi. Brojnije skupine gostujućih pedagoga bile su iz Češke, Poljske i Hrvatske. Hrvatsku je zastupalo sedam predstavnika, uz pisca ovoga osvrta po tri kolegice iz Osijeka i Rijeke.

Na programu je bilo 66 referata, a razvrstani su u četiri šire postavljena tematska područja: 1) Tendencija razvitka pedagoških disciplina u procesu osposobljavanja nastavnika; 2) Pedagogija kao znanstvena disciplina, studijsko i praktično stručno područje; 3) Profesori Pedagoškog seminara i Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. A. Komenskog; 4) Suradnja Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Bratislavi s odgovarajućim slovačkim i inozemnim ustanovama.

Radilo se u plenumu i u tri sekcije. Plenarne sjednice bile su prvi dan na početku i drugi dan na završetku rada skupa. Na prvoj plenarnoj sjednici apsolvirano je otvaranje skupa, pozdravne riječi i uvodna izlaganja dekana Filozofskog fakulteta, docenta Ph. Dr. **Antuna Eliáša** i pročelnice Odsjeka za pedagogiju, docentice Ph. Dr. **Z. Badurikove** te tri glavna referata koje su imali profesori Odsjeka za pedagogiju iz Bratislave: